Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001751

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 16-05-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вапнярчук Богдан В’ячеславович
2. BOHDAN V. VAPNIARCHUK

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3919-3933

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 22-05-2025

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8197

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Галузевий

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Галузевий

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.63.01

Тема дисертації:

1. Наукові працівники як спеціальні суб’єкти трудового права.

2. Scientific Employees as Special Subjects of Labor Law.

Реферат:

1. У дисертації розглянуто наукового працівника як спеціального суб'єкта трудового права (фізична особа, яка володіє спеціальною трудовою правосуб'єктністю, що здійснює наукову, науково-технічну, науково-організаційну або науково-педагогічну діяльність на підставі трудового договору (контракту) відповідно до норм трудового та спеціального законодавства, та на якого поширюються юридичні гарантії, притаманні суб’єктам трудового права загалом) та охарактеризовано за такими особливостями: 1) особливим видом трудової діяльності є наукова, науково-технічна, науково-організаційна або науково-педагогічна; 2) правове регулювання діяльності наукових працівників забезпечується як нормами спеціального, так і загального

законодавства; 3) правовий статус наукового працівника як суб'єкта здійснення наукової діяльності доповнюється ознаками правового статусу працівника; 4) розуміння наукового працівника як фізичної особи; 5) особливий характер завдань і функцій наукового працівника; 6) особливий процес оформлення трудових правовідносин наукового працівника; 7) поширення на наукового працівника юридичних гарантій, притаманних суб'єктам трудового права загалом. Трудоправовий статус наукових працівників як суб'єктів наукової діяльності визначається як нормативно закріплена сукупність прав та обов'язків, гарантованих державою, що регулюються положеннями загального та спеціального законодавства. До змісту цього статусу належать такі складові, як трудова правосуб'єктність, суб'єктивні трудові права та юридичні обов'язки, які виникають у процесі здійснення ними наукової діяльності. Зроблено висновок, що особливості трудоправового статусу наукових працівників, які відрізняють їх від інших категорій працівників, полягають у необхідності проходження конкурсного відбору для зайняття посади; обов'язковості періодичної атестації; вимозі щодо підвищення кваліфікації та проходження стажування, що виступає ефективним механізмом удосконалення їх професійної компетентності тощо. До визначальних характеристик наукових працівників, які мають правове значення в контексті їх трудоправового статусу, віднесено такі: особа є науковцем, який має вищу освіту не нижче другого (магістерського) рівня; здійснює наукову, науково-технічну, науково-організаційну або науково-педагогічну діяльність на професійному рівні відповідно до умов трудового договору (контракту); незалежно від наявності наукового ступеня чи вченого звання володіє відповідною кваліфікацією, що підтверджується результатами атестації. Зазначено, що забезпечення реалізації права на працю науковими працівниками здійснюється завдяки багатоелементному та багатоаспектному механізму, однією із ключових складових якого є гарантії, надання яких дає можливість науковцю відчувати себе захищеним від будь-яких негативних проявів та є необхідною умовою здійснення ним своєї професійної діяльності. Умовно передбачені юридичні гарантії для наукових працівників запропоновано поділити на гарантії, що забезпечують: (а) їхній вступ у трудові відносини; (б) безперешкодне здійснення ними трудових прав у трудових та пов'язаних з ними інших правовідносинах; (в) право на відновлення порушених трудових прав. Внесено пропозицію в ЗУ «Про наукову і науково-технічну діяльність» серед основних прав наукових працівників передбачити право на гідні умови праці та закріпити на законодавчому рівні гарантії забезпечення гідної праці у науковій сфері. Проаналізувавши міжнародний рівень правової регламентації трудової діяльності наукових працівників в Європейському Союзі та Україні зроблено висновок, що важливим завданням для українських законодавців є побудова якісно нової законодавчої бази у сфері трудового права, яка б відповідала європейським стандартам праці, у тому числі й щодо питання організації праці наукових працівників. При цьому особливого значення повинно бути приділено правовому забезпеченню здійснення наукової діяльності не тільки на загальному рівні, а й на локальному. З огляду на те, що на сьогодні правове регулювання наукової діяльності в Європейському Союзі є більш розвиненим, ніж в Україні, оскільки нормотворчі повноваження наукових установ в Україні законодавчо обмежені, локальні акти не можуть змінювати положення нормативно-правових актів вищої юридичної сили. Водночас у Європейському Союзі дослідницькі інфраструктури мають можливість самостійно врегульовувати правовідносини з науковцями без обов'язкової кореляції з національним законодавством. Це зумовлено міжнародним характером зазначених інфраструктур, які формуються за участю кількох держав-учасниць та здійснюють свою діяльність на територіях кількох держав відповідно.

2. This dissertation examines a scientific employee as a special subject of labor law (defined as a natural person with specialized labor legal capacity who conducts scientific, technical, organizational, or pedagogical research activities under an employment contract in accordance with labor and specialized legislation, and to whom general labor law protections apply). The research characterizes scientific employees through the following features: 1) engagement in specialized scientific, technical, organizational, or pedagogical work; 2) regulation through both specialized and general legislation; 3) a legal status combining scientific activity rights with standard employee protections; 4) recognition as natural persons under law; 5) distinct professional duties and functions; 6) specialized employment relationship procedures; 7) access to standard labor law protections. The labor law status of scientific employees as subjects of scientific activity is established as a legally defined framework of state-

guaranteed rights and obligations, governed by both general and specialized legislation. This status encompasses labor legal capacity, subjective labor rights, and legal obligations arising from scientific activities. The research identifies distinctive features of scientific workers' labor law status that differentiate them from other employee categories, including mandatory competitive selection procedures, regular performance attestation, and professional development requirements that serve as mechanisms for maintaining professional competence. The defining legal characteristics of scientific employees include: possession of at least a master's degree, engagement in professional-level scientific, technical, organizational, or pedagogical activities under employment contract terms, and demonstrated competence through attestation regardless of academic credentials. It is noted that the implementation of scientific workers' right to work is facilitated through a complex, multi-faceted mechanism, with legal guarantees as a key component. These guarantees enable scientists to feel protected from adverse circumstances and constitute a necessary condition for their professional activities. The legal guarantees for scientific employees are proposed to be categorized into those ensuring: (a) entry into employment relations; (b) unhindered exercise of labor rights in employment and related legal relations; (c) right to restoration of violated labor rights. A proposal has been made to amend the Law of Ukraine "On Scientific and Scientific-Technical Activity" to include the right to decent working conditions among the fundamental rights of scientific workers and to establish legislative guarantees ensuring decent work in the scientific sphere. The analysis of international legal regulation of scientific workers' labor activities in the European Union and Ukraine concludes that Ukrainian legislators face the important task of constructing a qualitatively new legislative framework in labor law that would align with European labor standards, including the organization of scientific workers' labor. Special attention should be paid to legal support for scientific activities at both general and local levels. Given that current legal regulation of scientific activity in the European Union is more developed than in Ukraine, as the rule-making powers of scientific institutions in Ukraine are legally limited, local acts cannot modify provisions of higher legal force. Meanwhile, in the European Union, research infrastructures can independently regulate legal relations with scientists without mandatory correlation with national legislation, due to the international nature of these infrastructures formed with the participation of several member states. The analysis notes that scientific workers' labor relations are uniquely regulated through a combination of centralized and local governance, with each scientific institution maintaining some regulatory autonomy. While the Labor Code of Ukraine serves as the primary regulatory framework, its general provisions do not fully address the specifics of scientific sector employment. This necessitates additional specialized legislation, including the Laws of Ukraine "On Scientific and Scientific-Technical Activity," "On Higher Education," and various subsidiary regulatory acts. Despite comprehensive legislative coverage of scientific workers' labor relations, many provisions remain declarative and incompletely implemented. This has resulted in inadequate modernization of scientific legal frameworks and ineffective sector management.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Вапнярчук Б. В. Особливості прийняття на посади наукових працівників. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. // Б. 2022. № 69. С. 196–201.
- 2. Вапнярчук Б. В. До питання правового статусу наукового працівника як спеціального суб’єкта трудового права. Юридичний вісник. // Б. 2022. № 2. С. 229–235.

- 3. Vapnyarchuk B. V. Features of the legal regulation of labor activities of scientists in Ukraine: current state. The scientific heritage. 2022. № 97(97). P. 25–29.
- 4. Вапнярчук Б. В. Особливості пенсійного забезпечення наукових працівників: реалії сьогодення. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. // Б. 2023. № 78(1). С. 292–296.
- 5. Вапнярчук Б. В. До питання оплати праці наукових працівників в Україні: реалії сьогодення. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. // Б. 2024. № 86(3). С. 11–15.
- 6. Вапнярчук Б. В. Науковий працівник як спеціальний суб'єкт трудового права. Правові виклики сучасності: захист прав людини в умовах пандемії : матеріали II Міжнар. наук.-практ. онлайн конф. (м. Чернівці, 22 жовт. 2021 р.) / [редкол.: Н.Д. Гетьманцева (голова), О.В. Кіріяк (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. С. 217–218.
- 7. Вапнярчук Б. В. Конкурс як підстава виникнення трудових відносин з науковими працівниками. Правове забезпечення соціальної безпеки в умовах євроінтеграційних процесів : тези допов. учасн. III Міжн. наук.-практ. конф. (м. Київ, 26 листоп. 2021 р.) / за ред. М. І. Іншина, М. Б. Мельник. Київ : ФОП Маслаков, 2021. С. 121–122.
- 8. Вапнярчук Б. В. Особливості трудової функції наукового працівника. Актуальні проблеми приватного та публічного права : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. присвяченої 93-річчю з дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І. (м. Харків, 21 трав. 2022 р.). Харків : ТОВ «Видавництво Точка»; ТОВ «Друкарня Мадрид», 2022. С. 96–100.
- 9. Вапнярчук Б. В. Особливості правового регулювання трудових відносин з науковими працівниками. Правові виклики сучасності: законодавче реагування на геополітичні й історичні проблеми : матеріали III міжнар. наук.-практ. онлайн конф. (м. Чернівці, 6 груд. 2022 р.) / [редкол.: Н.Д. Гетьманцева (голова), О.В. Кіріяк (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. С. 235–237.
- 10. Вапнярчук Б. В. Трудові відносини наукових працівників в умовах воєнного стану. Актуальні проблеми приватного та публічного права : матеріали V міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 94-річчю з дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І. (м. Харків, 31 берез. 2023 р.). Харків, 2023. С. 141–144.
- 11. Вапнярчук Б. В. Особливості соціального захисту наукових працівників в умовах воєнного стану. Правове забезпечення соціальної сфери : матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 28 квіт. 2023 р.) / укл. А. А. Сірякова ; за заг. ред. Г.І. Чанишевої ; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. С. 253–257.
- 12. Вапнярчук Б. В. Щодо оплати праці наукових працівників в Україні. Права людини в глобалізованому світі: сучасний стан, шляхи реалізації та механізми захисту : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 19 квіт. 2024 р.) / Держ. біотехнологічний ун-т. Харків, 2024. С. 371–374.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111U000960

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бурнягіна Юлія Миколаївна

2. Yuliia M. Burniahina

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3520-2852

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Галузевий

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пижова Марина Олександрівна

2. Maryna O. Pyzhova

Кваліфікація: д. ю. н., доц., 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3652-5581

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 31, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Галузевий

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Амелічева Лілія Петрівна

2. LILIIA P. AMELICHEVA

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0526-5393

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Донецький національний університет імені Василя Стуса

Код за ЄДРПОУ: 02070803

Місцезнаходження: вул. 600-річчя, буд. 21, Вінниця, Вінницький р-н., 21021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Луценко Олена Євгенівна
2. Olena Y. Lutsenko

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9357-8546

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Галузевий

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Красюк Тетяна Василівна
2. Tatyna V. Krasyuk

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3233-6310

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Галузевий

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Середа Олена Григорівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Середа Олена Григорівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Лейба Людмила Василівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна